

**Právne novinky
august 2023**

**Právne novinky
august 2023**

Úvod

Vážení klienti, kolegovia,

aj v tomto mesiaci Vám prinášame prehľad noviniek z oblasti legislatívy a právnych vzťahov, ktoré nás v uplynulom období zaujali najviac.

Opäťovne sme sa obzreli k ostatnej júnovej schôdzi Národnej rady SR a k vybraným zákonom, ktoré od 1. septembra 2023 nadobudli účinnosť.

Priblížime Vám tiež problematiku ochrany rodinného majetku prostredníctvom lichtenštajnskej nadácie.

Zo súdnych rozhodnutí nás najviac zaujalo posúdenie zodpovednosti za dopravnú nehodu, keď predpisy porušili v zásade obaja účastníci nehody.

Prajeme Vám príjemné čítanie!

Tím BOOM & SMART

Obsah

- ❑ Lichtenštajnská rodinná nadácia
- ❑ Novela zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia
- ❑ Novela zákona o technickej normalizácii
- ❑ Zákon o premenách obchodných spoločností
- ❑ Judikát mesiaca

Lichtenštajnská rodinná nadácia

1

Ochrana rodinného majetku prostredníctvom lichtenštajnskej nadácie

Jednou z hlavných špecializácií našej advokátskej kancelárie je aj oblasť dlhodobej ochrany a profesionálnej správy majetku klientov, a to prostredníctvom lichtenštajnských nadácií a trustov.

2

Lichtenštajnská rodinná nadácia je právnym subjektom združujúcim majetok. Je založená zakladateľom, v prospech jedného alebo viacerých beneficentov. Založením nadácie zakladateľ oddeľuje od seba vlastnícke právo k označenému majetku, čím sa tento stáva od zakladateľa nezávislým a súčasne nadobúda aj vlastnú právnu subjektivitu.

Vloženie osobného majetku do rodinnej nadácie prináša výhody a eliminuje podnikateľské riziko.

Lichtenštajnská rodinná nadácia

3

Prevodom majetku na nadáciu a určením pravidiel ďalšieho nakladania s ním môže zakladateľ zabezpečiť ochranu majetku pred neoprávnenými zásahmi tretích strán, a tak rodinný majetok zachovať pre ďalšie generácie.

4

Ak Vás táto téma zaujíma, dávame Vám do pozornosti aktuálny článok manažujúceho partnera BOOM & SMART Matúša Gémeša v magazíne Forbes: **Lichtenštajnská rodinná nadácia: Ochrana rodinného majetku prostredníctvom lichtenštajnskej nadácie**, alebo starší článok v týždenníku TREND: **Ako správne ochrániť svoj majetok podľa lichtenštajnského práva.**

Rovnako nás môžete kontaktovať prostredníctvom našej **webstránky** a možnosti, ktoré poskytuje lichtenštajnské právo, si s Vami radi prejdeme osobne.

Predpisy účinné od 1. septembra 2023

1

Novela zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a novela zákona o výchove a vzdelávaní

Do nášho výberu právnych predpisov, na ktoré poukazujeme v tomto newsletteri, sa uvedená novela dostala pre svoj sociálny rozmer. Novela rozširuje možnosti poskytovania osobnej asistencie pre osoby ťažko zdravotne postihnuté.

Osobnú asistenciu zákon definuje ako pomoc fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím pri činnostiach uvedených v prílohe č. 4, pričom túto pomoc vykonáva osobný asistent. Ide v zásade o každodenné a pre zdravú osobu bežné činnosti, ako stravovanie, pohyb, hygiena a podobne. Novela od 1. septembra umožňuje poskytovať osobnú asistenciu aj v školských zariadeniach.

Predpisy účinné od 1. septembra 2023

Zákon explicitne stanovuje, že fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá navštevuje školu alebo školské zariadenie, možno poskytnúť osobnú asistenciu na jej sprevádzanie do školy alebo do školského zariadenia, zo školy alebo zo školského zariadenia a na vykonávanie úkonov osobnej asistencie počas výchovno-vzdelávacieho procesu, ako aj pri ostatných činnostiach v škole alebo školskom zariadení.

Prostredníctvom novely školského zákona sa zároveň zaviedla povinnosť škôl a školských zariadení umožniť prítomnosť osobného asistenta v ich priestoroch a povinnosť poskytnúť osobnému asistentovi všetku potrebnú súčinnosť pre výkon jeho úloh.

Pre úplnosť ešte uvádzame, že na júrovej schôdzi NR SR bola schválená aj ďalšia novela zákona o peňažných príspevkoch, ktorá nadobudne účinnosť 1. júla 2024. Tá rozšíri okruh osôb, ktorým vznikne nárok na príspevok na opatrovanie.

Predpisy účinné od 1. septembra 2023

Keďže cieľom tejto novely je najmä zabezpečiť rodičom detských onkologických pacientov finančnú podporu po ukončení onkologickej liečby, za osobu ťažko zdravotne postihnutú sa pre účely poskytovania peňažného príspevku na opatrovanie budú považovať nielen osoby s mierou funkčnej poruchy najmenej 50 %, ale aj maloletí pacienti s onkologickým ochorením, pri ktorých sa splnenie podmienky miery funkčnej poruchy neskúma.

Zákonodarca prihliadol na skutočnosť, že v období 1 až 12 mesiacov po ukončení aktívnej liečby (napr. chemoterapie) dieťaťa je pre jeho rodičov prakticky nemožné sa zamestnať, keďže sú nútení venovať všetok svoj čas starostlivosti o dieťa. V tomto období tak rodičom vznikne nárok na príspevok na opatrovanie.

Predpisy účinné od 1. septembra 2023

2

Novela zákona o technickej normalizácii

Dňa 1. septembra nadobudla účinnosť aj novela zákona č. 60/2018 Z. z. o technickej normalizácii.

Cieľom tohto zákona je predovšetkým ochrana tzv. oprávneného záujmu, ktorý zákon definuje ako bezpečnosť, zdravie, život a majetok osôb a priaznivé životné prostredie. Túto ochranu zabezpečuje prostredníctvom technických noriem.

Technickou normou je dokument, ktorý je určený na dobrovoľné používanie, nie je záväzný ako všeobecne záväzný právny predpis (napr. zákon), pričom predstavuje podrobný dokument, ktorý určuje požiadavky na kvalitu a bezpečnosť, dôležité parametre či vlastnosti materiálu, výrobku, súčasti alebo pracovného postupu. Zjednodušene možno zhrnúť, že hlavným cieľom technickej normalizácie je, aby výrobok, proces alebo služba boli vhodné pre zamýšľaný účel.

Predpisy účinné od 1. septembra 2023

Dôležité je uviesť, že hoci zákon o technickej normalizácii sám stanovuje, že dodržiavanie technických noriem je dobrovoľné, v praxi nie je tento výklad tak úplne jednoznačný.

Spornosť nastáva predovšetkým pri aplikovaní zásad bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci zamestnávateľmi.

Inšpektoráty práce sa pritom odvolávajú na § 39 Zákonníka práce, ktorý technickú normu radí medzi predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ktoré musí, podľa výkladu inšpektorátov práce, zamestnávateľ dodržiavať. Uvedenému nahráva aj § 38 zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci.

Za záväzné možno označiť aj také technické normy, na ktoré priamo odkazuje všeobecne záväzný právny predpis. Napríklad Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 382/2018 Z. z. o skladovaní odpadov a uskladnení odpadovej ortuti definuje v § 1 ods. 2 nasledovné:

Predpisy účinné od 1. septembra 2023

„Bezpečná vzdialenosť hranice budúcej skládky odpadov od obytných zón alebo rekreačných oblastí sa určuje podľa slovenskej technickej normy.“ Odkaz pod čiarou následne smeruje na STN 83 8101 Skládkovanie odpadov. Všeobecné ustanovenia (83 8101).

Kým do 31. augusta 2023 platilo, že tvorbu a zrušenie slovenskej technickej normy zabezpečuje výlučne slovenský národný normalizačný orgán, ktorým je Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky (ďalej ako „Úrad“), od 1. septembra 2023 môže byť touto činnosťou Úradom poverená aj iná právnická osoba, ktorá spĺňa legislatívne predpoklady.

Poverenou osobou môže byť výlučne právnická osoba v zakladateľskej pôsobnosti Úradu, ktorá nebola založená na účel dosahovania zisku a v ktorej má Úrad rozhodujúci vplyv na strategické ciele, ako aj významné rozhodnutia, a nad ktorou Úrad vykonáva kontrolu obdobnú kontrole, akú vykonáva nad vlastnými organizačnými zložkami.

Predpisy účinné od 1. septembra 2023

Rozsah poverenia určuje Úrad, pričom môže dotknutú právnickú osobu poveriť aj všetkými činnosťami vo svojej pôsobnosti. Rozhodnutie o poverení sa následne zverejní v Zbierke zákonov SR.

Novela zavádza nový pojem „*preverovanie slovenskej technickej normy alebo technickej normalizačnej informácie*“, ktorý bol síce v zákone o technickej normalizácii už použitý, avšak nebol definovaný. Preverovaním sa rozumie proces posúdenia obsahu slovenskej technickej normy alebo technickej normalizačnej informácie z hľadiska potreby vykonania jej revízie alebo zrušenia.

Novela tiež precizuje existujúci pojem „*technická norma*“ tak, aby bolo zrejmé, že technickou normou je medzinárodná norma, európska norma, harmonizovaná norma a národná norma, ktoré sú prijímané do sústavy slovenských technických noriem so značkou STN.

Zákon o premenách obchodných spoločností

1

Na júnovej schôdzi schválila Národná rada SR nový zákon č. 309/2023 Z. z. o premenách obchodných spoločností a družstiev a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Dôvody na prijatie tejto právnej normy boli v zásade dva.

2

Prvým bola potreba transponovať do právneho poriadku SR Smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/2121 z 27. novembra 2019, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2017/1132, pokiaľ ide o cezhraničné premeny, zlúčenia alebo splynutia a rozdelenia.

3

Druhým dôvodom bola potreba zjednotiť vnútroštátnu právnu úpravu splynutí, zlúčení, rozdelení a zmien právnej formy obchodných spoločností a družstiev, aktuálne pomerne zložito a fragmentovane obsiahnutú v Obchodnom zákonníku.

Zákon o premenách obchodných spoločností

4

Nový zákon zavádza aj novú terminológiu a tú existujúcu precizuje. Napríklad:

Premena obchodnej spoločnosti je fúzia alebo rozdelenie spoločnosti. Fúzia je zlúčenie alebo splynutie. Rozdelenie je odštiepenie alebo rozštiepenie.

5

Rozštiepenie je postup, pri ktorom rozdeľovaná spoločnosť zaniká a jej imanie prechádza na:

- iné už existujúce spoločnosti – právnych nástupcov (rozštiepenie zlúčením),
- novozaložené spoločnosti – právnych nástupcov (rozštiepenie splynutím), alebo
- kombináciou obidvoch foriem uvedených vyššie.

Zákon o premenách obchodných spoločností

6

Odštiepenie je postup, pri ktorom rozdeľovaná spoločnosť nezaniká a časť imania spoločnosti špecifikovaná v **projekte premeny** prechádza na:

- jednu alebo viac už existujúcich spoločností (odštiepenie zlúčením),
- jednu alebo viac novozaložených spoločností (odštiepenie splynutím), alebo
- kombináciou obidvoch foriem uvedených vyššie.

7

Projekt premeny je nový inštitút, ktorý aktuálna právna úprava pozná ako zmluvu o splynutí alebo zmluvu o zlúčení spoločností podľa § 218a Obchodného zákonníka.

Uvedené zmluvy tak budú projektom premeny nahradené. Projekt vypracujú spoločne štatutárne orgány zúčastnených spoločností, ktoré ich následne aj schvaľujú.

Zákon o premenách obchodných spoločností

8

Osobitné ustanovenia zákona o fúzii spoločnosti s ručením obmedzeným a akciovej spoločnosti stanovili, že schválený projekt premeny musí byť vyhotovený vo forme **notárskej zápisnice**. Uvedená povinnosť sa netýka verejnej obchodnej spoločnosti ani komanditnej spoločnosti.

9

Zmien a nových právnych inštitútov, ktoré tento právny predpis prinesie, je samozrejme omnoho viac.

Napríklad **cezhraničné rozdelenie**, ktoré by malo podporiť cezhraničnú mobilitu spoločností v EÚ, predstavuje také rozdelenie spoločnosti, kedy nástupníckou spoločnosťou je novozaložená spoločnosť a je zároveň prítomný cezhraničný element v podobe aspoň jednej zúčastnenej alebo nástupníckej spoločnosti zapísanej v inom členskom štáte EÚ.

K **cezhraničnej zmene právnej formy** dôjde vtedy, keď spoločnosť mení sídlo z jedného členského štátu do druhého a zároveň sa mení aj jej právna forma v súlade s právom štátu po zmene právnej formy.

Zákon o premenách obchodných spoločností

10

Z charakteru tohto zákona tiež vyplýva, že prijaté zmeny sa dotknú nielen Obchodného zákonníka, ale aj zákona o živnostenskom podnikaní či zákona o obchodnom registri.

Dôjde aj k drobnej zmene Zákonníka práce, kde po novom bude zamestnávateľ, v súlade s § 237 ods. 2 písm. d) ZP, povinný vopred prerokovať so zástupcami zamestnancov organizačné zmeny, za ktoré sa považujú obmedzenie alebo zastavenie činnosti zamestnávateľa alebo jeho časti, *premena, cezhraničná premena*, zmena právnej formy alebo *cezhraničná zmena právnej formy* zamestnávateľa.

Judikát mesiaca

1

Prečin ťažkého ublíženia na zdraví z nedbanlivosti – dopravná nehoda

V rozhodnutí zo dňa 31. mája 2023, **sp. zn. 8 Tdo 184/2023-600** sa Najvyšší súd Českej republiky zaoberal zaujímavou otázkou. Ako posúdiť trestnoprávnu zodpovednosť za dopravnú nehodu, ak dopravné predpisy porušia v zásade obaja účastníci nehody?

2

Prípád vychádzal z nasledovných skutkových okolností.

Vodička odbočujúca vľavo, nedala prednosť vodičovi motocykla prichádzajúcemu oproti. Vodič motocykla však povolenú rýchlosť v čase nehody prekračoval takmer dvojnásobne. Na mieste, kde je povolená „50tka“, jazdil rýchlosťou 98 km/h. Pri dopravnej nehode mu bola spôsobená ťažká ujma na zdraví.

Judikát mesiaca

3

Krajský súd vyhodnotil ako zásadnú tú skutočnosť, že vodička sa v momente odbočovania vľavo (teda, keď bolo jej povinnosťou dať prednosť v jazde), nepozrela vpravo a neskontrolovala tak, či z inkriminovaného jazdného pruhu neprichádza motorové vozidlo.

Krajský súd mal za to, že ak by tak urobila, motocykel, hoci prichádzajúci vysokou rýchlosťou, by si všimla a k zrážke by nedošlo. Odvolal sa pritom aj na znalecký posudok.

4

Najvyšší súd však uvedenú skutočnosť nepovažoval za správnu.

Dôležité je ešte uviesť, že z výpovedí a dokazovania vyplynulo, že vodička sa doprava pozrela, ale nie v momente odbočovania vľavo, ale o niečo skôr (v čase, keď ešte nevstupovala do protismernej časti vozovky).

Judikát mesiaca

5

Podľa NS ČR je pri posudzovaní trestnej zodpovednosti vodiča za nehodu potrebné zohľadniť to, či sa tento vodič svojím konaním dopustil porušenia konkrétnych právnych predpisov upravujúcich jazdu na pozemných komunikáciách, ako aj to, či mal možnosť a schopnosť predvídať, že k tejto nehode dôjde.

6

Podľa súdu sa v tomto prípade musí uplatniť tzv. **princíp obmedzenej dôvery v dopravu**.

Jeho podstatou je skutočnosť, že sa vodič pri premávke na pozemných komunikáciách môže spoliehať na to, že ostatní účastníci premávky budú dodržiavať pravidlá cestnej premávky.

„Od účastníka cestnej premávky nemožno spravodlivo požadovať, aby bez ďalšieho predpokladal možné porušenie pravidiel tejto prevádzky inými účastníkmi a aby tomu prispôbil svoje konanie.“

Judikát mesiaca

7

Najvyšší súd opätovne zdôraznil, že od obvinenej nemožno bez ďalšieho a za každých okolností požadovať, aby po začatí odbočovacieho manévru zastavila na električkovom páse a opätovne kontrolovala dopravnú situáciu, pokiaľ už oprávnene a pri zohľadnení princípu obmedzenej dôvery v doprave pred začatím odbočovacieho manévru usúdila, že sa jej križovatkou podarí prejsť bez ohrozenia iného účastníka premávky.